

Türkiyənin Gerçekedebiyat.com saytının sifarişi ilə yazıçı Azad Qaradərəli "Oljas Süleymenov fenomeni" adlı esse qələmə alıb. Bu günlərdə həmin esse Türkiyə türkcəsinə çevrilərək yayımlanıb. Yazının orijinalını diqqətinizə çatdırırıq.

Oljas Süleymenov adını ilk dəfə ali məktəbdə oxuyanda eşitmişdim. Dəqiq xatırlamıram, İsmayıl müəllim (Şıxlı) müəhazirə zamanı çökmişdi onun adını və "Az i Ya"nı xatırlatmışdı, ya o vaxt İsmayıl müəllimin müəhazirələrinin seminarını apararaq "lobarant-professor" (sonralar həqiqi professor oldu) Ramin Əhmədov işlətməmişdi bu ismi?.. Bir onu bilirəm ki, Oljasın şeirləri və "Az i ya"sı hələ dilimizə çevrilməmişdi və mən və mənə kimi kəndçi gənclər hələ rus dilində olan o kitabları oxuya bilmirdilər. Sonra təbii ki, Oljasın şeirlərini də oxudum, "Az i ya"sını da.

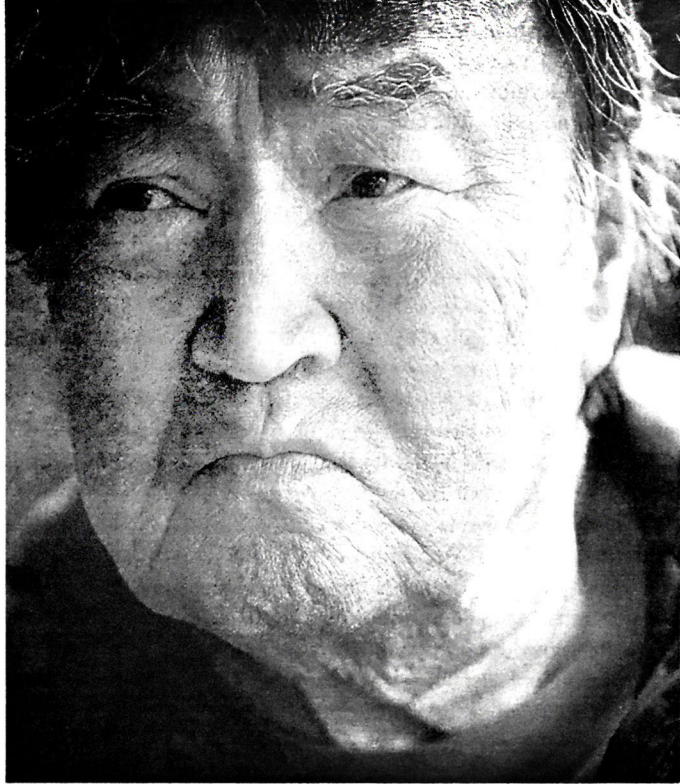
Oljas okə ruslara öz dillərində tarix dərsi keçir və əslində onların tarixinin türk tarixi üzərində qurulmuş saxta bir tarix olduğunu sübut edirdi. Tarixlərinin "İqor Polku haqqında dastan"dan başladığını, bunun

Azərbaycan xalqı Qara Yanvar günlərində dünyadan təcrid olunmuşdu və qəddar Sovet rus rejimi ən müasir silahları ilə övvəl Bakıya, sonra isə bütün Azərbaycana hücum etmişdi.

Bu qanlı faciədə 147 nəfər şəhid oldu, minlərlə adam yaralandı. Mənə "Qalxmayın, məhkəmə gəlir" hekayəmin qəhrəmanını hakim Şövkət Ağayev kimi itkin düşənlər də oldu.

O günlərdə Oljas Süleymenov Bakıya gəldi, informasiya blokadasının yarılmasında mühüm xidmət göstərdi. Onun "Başını dik tut, Bakı" mesajı qəlbimizi dağa döndərdi. Sonralar O.Süleymenov demədi: "Sovet imperiyasının Azərbaycana qarşı törətdiyi o qırğınlar mənə başdan-ayağa silkələdi. Əgər xatırlayırsınızsa, o hadisələr ilkin olaraq Qazaxıstanda başlamışdı. Yəni,

Oljas Süleymenov fenomeni

yeganə nüsxəsinin isə 1812-ci il müharibəsi zamanı Moskva yandırılarkən yandığını, öldə olanın ober-prokuror A.İ.Musin-Puşkinin Yekatrına üçün hazırladığı , əslində saxtalaşdırdığı nüsxə olduğunu oxucuya çatdırır...

Qədim sözlərdən olan "ist", "est", "iz" kəlməsinin mənasını araşdıraraq "bit" - "olmaq" mənası verdiyini, daha qədimə getsək, "istera" (qadının cinsiyyət üzvü), onun ikinci mənasının isə "istoriya" (tarix) mənası verdiyini, məhz rus-sovet alimlərinin yaratdığı istoriyanın - tarixin "istoriya" deyil, "istera" olduğunu üstüörtülü şəkildə vurğulamışdır.

Saxta rus-sovet tarixçilərini ələ salan O.Süleymenov "Az i ya"sında ("az" qədim türkcədə "mən", "ya" isə müasir ruscada "mən" deməkdir) "bu mən, bu da sən" deməklə onların arxalarını yerə vürmüşdür.

Təsədüfi deyil ki, bu kitab 1976-cı ildə SSRİ-də qadağan olunur. 1986-cı ildə isə Sovet ordusu Alma-Atıda haqlarını tələb edən qazax gənclərini gülləboran edir.

Amma Oljas Süleymenov bir fonemen kimi ilk dəfə 1990-cı ilin 20 Yanvar günlərində mənə gözümdə bir daha ucaldı.

Sovet imperiyasının türk xalqlarına qarşı o cür amansızlıq nümayiş etdirməsi istər-istəməz adamın qeyrət damarına toxunurdu. Əgər o mərhələdə mən o addımı atmamış olsaydım, ömür boyu içimdə bir üzüntü, bir əskiklik hiss edərdim. Biz bir-birimizin dərini paylaşmağı, bir-birimizə dayaq durmağı öyrənməliyik. Bizim kökümüz, qanımız, canımız birdir."

Oljas, hər şeydən övvəl gözəl şairdir. Qazax türkünün ruhunu şeirlərində gəzdirən şair oxucusunu da sanki azadlıq döyüşünə səsləyir:

Bismillah!

Uzaq yürüşlərdə mən

unudaram özümü.

Qanlı döyüşlərdəyəm

aylar-illər uzununu...

Dünyanın 22 görkəmli müdrik adamı siyahısına daxil edilən Oljas Süleymenov gerçək bir fenomendir - türk fenomeni!

Azad QARADƏRƏLİ

26.03.2022